

ODBORNÉ STANOVISKO
k návrhu rozpočtu mesta Levoča na roky 2018 až 2020

A/ Východiská spracovania stanoviska k návrhu rozpočtu na roky 2018 až 2020

V súlade s § 18f, ods.1., písm.c) zákona č.369/1990 Zb. o obecnom zriadení v z.n.p. predkladá hlavná kontrolórka mesta Levoča Odborné stanovisko k návrhu rozpočtu mesta na roky 2018 až 2020.

A/ 1. Zákonnosť návrhu rozpočtu mesta Levoča

Návrh rozpočtu mesta Levoča na roky 2018 až 2020 je spracovaný v súlade s platným právnym poriadkom a prijatej metodiky správnosti návrhu rozpočtu.

A/ 1.1. Legislatívny rámec tvorby rozpočtu mesta Levoča

Návrh rozpočtu na roky 2018 až 2020 vychádza z platného legislatívneho rámca vrátane predpísanej metodiky a Európskeho systému národných a regionálnych účtovie ESA 2010, Všeobecne záväzných nariadení mesta Levoča, interných smerníc, cenníkov a zmlúv, vzťahujúcich sa k príjmom a výdavkom mesta.

A.2 Metodická správnosť predloženého návrhu rozpočtu mesta Levoča

A/2. 1. Návrh rozpočtu mesta Levoča – metodická správnosť

Návrh rozpočtu mesta na roky 2018 až 2020 bol zostavený podľa rozpočtovej klasifikácie, určenej Opatrením MF SR č.MF/010175/2004-42, ktoré ustanovuje druhovú klasifikáciu, organizačnú klasifikáciu a ekonomickú klasifikáciu rozpočtovej klasifikácie a Opatreniami MF SR, podľa ktorých sa triedia príjmy a výdavky rozpočtov samospráv a finančné operácie.

Návrh rozpočtu je zostavený v súlade s Vyhláškou Štatistického úradu SR č.257/2014 Z.z., ktorá určuje štatistickú klasifikáciu výdavkov verejnej správy (SK COFOG), podľa ktorej sa výdavky na roky 2018 až 2020 rozpisujú do najnižšej úrovne tejto klasifikácie.

Návrh rozpočtu bol zostavený podľa Príručky na zostavenie návrhu rozpočtu verejnej správy na roky 2018 až 2020 č.MF/009405/2017-411 v súlade s § 14 zákona č.523/2004 Z.z.. MF SR skvalitnením údajovej základne subjektov klasifikuje príjmy, výdavky a finančné operácie a v súlade s Metodikou zabezpečuje konzistentnosť rozpočtov.

Návrh rozpočtu verejnej správy na roky 2018 až 2020 v metodike ESA 2010 v Prílohe č.1 ustanovuje rozpočtovanie príjmov a výdavkov ostatných subjektov verejnej správy t.j. aj obcí.

Subjekty verejnej správy v súlade s § 4 ods.4 zákona č.523/2004 Z.z. uplatňujú rozpočtovú klasifikáciu, ktorá umožňuje MF SR vytvoriť zostavy, poskytujúce prehľad o príjmoch a výdavkoch verejnej správy na roky 2018 až 2020. Návrh súhrnného rozpočtu za jednotky územnej samosprávy vrátane organizácií v ich zriaďovateľskej pôsobnosti spracúva MF SR z údajov poskytnutých týmito subjektmi.

Zákon č.310/2016 Z.z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č.253/2004 Z.z. s účinnosťou od 1.1.2018 ukladá povinnosť rozpočtovým organizáciám rozpočtovať aj príjmy, ktoré predpokladá získať, napr. z podnikateľskej činnosti po zdanení, z poisťných vzťahov a iné.

Súčasťou návrhu rozpočtu verejnej správy na roky 2018 až 2020 je i súhrnný návrh rozpočtu za obce a príspevkové a rozpočtové organizácie v ich zriaďovateľskej pôsobnosti, zaradené do sektora verejnej správy. Obce sú povinné poskytovať MF SR údaje o svojom hospodárení na účely zostavenia návrhu rozpočtu verejnej správy, návrhu štátneho

záverečného účtu a návrhu súhrnnej výročnej správy SR. Údaje sú poskytované prostredníctvom rozpočtového informačného systému pre samosprávu (RIS). Obec je povinná poskytovať do RISSAM údaje o schválenom rozpočte na príslušný rozpočtový rok a rozpočtov na nasledujúce roky viacročného rozpočtu a to v lehote najneskôr do 20 kalendárnych dní odo dňa schválenia rozpočtu orgánom obce.

A/2. 2. Návrh programového rozpočtu mesta Levoča – metodická správnosť

Mesto Levoča pri spracovaní programového rozpočtu postupovalo podľa § 4 ods.5 zákona č.583/2004 Z.z., Metodického pokynu MF SR č.5238/2004-42 a vydaného manuálu. Rozpočet obsahuje údaje o zámeroch a cieľoch na rok 2018 až 2020, formuluje ukazovatele s možnosťou konfrontovať plánované činnosti s realizáciou. Návrh rozpočtu mesta na roky 2018 až 2020 v oblasti výkazníctva spĺňa všetky náležitosti, je spracovaný ako programový rozpočet s rozpisom na 14 programov, podprogramy a projekty, určuje ciele, zdroje financovania a možnosti monitorovania a hodnotenia, je podrobný, naplnený finančným krytím a stanovením zodpovednosti subjektov za jeho plnenie.

A/ 2.3. Zverejnenie návrhu rozpočtu mesta Levoča na rok 2018 až 2020

Návrh rozpočtu mesta Levoča bol v súlade s §9 ods.2 zákona č.369/1990 Zb. zverejnený na úradnej aj elektronickej úradnej tabuli mesta a na web stránke mesta 30.11.2017 v zákonnej lehote 15 dní pred jeho prerokovaním orgánmi mesta, zvolané na deň 14.12.2017.

B/ Východiská tvorby návrhu rozpočtu mesta Levoča na rok 2018 až 2020

Návrh rozpočtu mesta na roky 2018 až 2020 je spracovaný na základe čl.58 Ústavy SR, § 6 zákona č.523/2004 Z.z., prognózou vývoja a návrhom zákona o štátnom rozpočte (v texte ŠR) na rok 2018 spracovaným MF SR, zverejneným, schvaľovaným NR SR 7.12.2017.

Európska komisia zverejnila jesennú prognózu, v ktorej v roku 2017 v SR ráta s ekonomickým rastom medziročne na úrovni 3,3 %, v roku 2018 s rastom 3,80 %, čo potvrdzujú aj odhady MF SR - východiská pre návrh ŠR na roky 2018 až 2020. Na rok 2017 je deficit verejných financií SR odhadovaný na 1,6 % HDP, na rok 2018 vo výške 1% HDP, na rok 2020 je rozpočtované vyrovnané hospodárenie. V roku 2018 by verejný dlh SR mal klesnúť a dostať sa pod 50 % HDP, čím dochádza k plneniu kritérií stability a rastu.

MF SR, oddelenie rozpočtovej regulácie a analýz pri prognóze verejných financií územnej samosprávy na roky 2018 až 2020 vychádza zo skutočnosti za rok 2016 z finančných výkazov o príjmoch, výdavkoch a finančných operáciách FIN 1-12. Prognózy naplnenia príjmov, valorizácia výdavkov a ich viazanie sú rizikami rozpočtového procesu a preto je potrebné počítať aj s nepriaznivým vývojom, mať pripravené opatrenia a rezervu na eliminovanie dopadov na rozpočtové hospodárenie. Súčasná štruktúra územnej samosprávy je neefektívna. SR má 3,5 krát viac starostov a 2 krát viac poslancov ako priemer EÚ, čo má dopad na zvýšené bežné výdavky. Efektívnosť samosprávy, približujúcej sa počtom obyvateľov mestu Levoča je prognózovaná na 88,9 %, menšie obce majú problém so zabezpečením rozvoja obce, čo vedie k zakladaniu spoločných obecných úradov.

Medzi riziká ŠR zaraďujeme možné spomalenie rastu ekonomiky z brexitu, zmenu trhov, podhodnotenie výdavkov na platy v štátnej správe, školstve, znižovanie deficitu verejného dlhu. Dopad na ŠR budú mať aj korekcie, súvisiace s nezrovnalosťami pri čerpaní fondov.

Skutočný výnos dane z príjmov fyzických osôb za rok 2016, ktorý je východiskom tvorby rozpočtu na rok 2018, predstavuje 2,379 mld. €, čo predstavuje nárast o 5,1 % oproti schválenému rozpočtu. Prevod výnosu podielových daní sa realizuje v súlade so zákonom č.564/2004 Z.z. o rozpočtovom určení výnosu dane z príjmov územnej samospráve v z.n.p. a NV SR č.668/2004 Z.z. o rozdeľovaní výnosu dane z príjmov územnej samospráve v z.n.p. MF SR pravidelne aktualizuje prognózy vývoja výnosu tejto dane, jej monitorovanie

a dopad. V roku 2016 podiel na výnose danej z príjmov územnej samosprávy vzrástol o 6,2 % oproti schválenému rozpočtu, z toho obciam bolo poukázaných viac o 4,34 % výnosu z podielových daní. Podľa **zákona č.337/2015 Z.z. od roku 2016** podiel prevodu pre obce predstavuje 70% z výnosu tejto dane, čím **došlo medziročne k ich navýšeniu o 13,6 %**.

V roku 2016 bol v SR oproti roku 2015 zaznamenaný medziročne nárast miestnych daní a poplatkov o 3,3 %, z toho dane z nehnuteľností o 3,8 % (Levoča o 18,50 %), ostatné miestne dane 3 % nárast (Levoča o 11,74 %), z toho daň za ubytovanie nárast o 11,5 % (Levoča pokles o – 3,4 %) a poplatok za TKO 1,8 % (Levoča o 11,85 %). V meste Levoča **porovnaním skutočného plnenia príjmov z miestnych daní a poplatkov roku 2015 a 2016**, vybraných na základe „valorizovaného“ VZN mesta došlo k ich navýšeniu celkom o 15,12 %, z toho daň z nehnuteľností o 18,50 %, poplatok za TKO o 11,85 %, poplatok za psa o 31,83 % ale k zníženiu výnosu dane za ubytovanie o 3,8 %. Skutočné plnenie príjmov za rok 2016 má vplyv i na opatrný návrh rozpočtu mesta na rok 2018, ktorý nezohľadňuje nové daňové skutočnosti, najmä predpokladaný nárast dane z nehnuteľností právnických osôb (HPZ a iné). Uvažované určenie sadzby výšky dane z nehnuteľností v nadväznosti od ich všeobecnej trhovej hodnoty nebolo zapracované do legislatívy a uvedené do praxe.

Návrh SR na rok 2018 v kapitole Všeobecná pokladničná správa (v prílohe č.5) predpokladá pre obce poukávanie finančných prostriedkov na krytie bežných výdavkov na prenesený výkon štátnej správy objem 835 mil. €, rozpočtované v kapitolách v ich kompetenčnej pôsobnosti. Na kapitálové výdavky v SR je vyčlenených 5,1 mil. €, z toho pre mesto Levoča je určená dotácia na záchranu a obnovu kultúrnych pamiatok 0,5 mil. €.

SR v súlade s § 10 zákona č.523/2004 Z.z. vytvára v súlade s prílohou č.6 zákona rezervy na krytie nevyhnutných a nepredvídaných výdavkov, súvisiacich s vývojom hospodárenia SR, napr. z Programu rozvoja vidieka na roky 2014 – 2020, OP Integrovaná infraštruktúra a Nástroja pre spájanie Európy na roky 2014 – 2020.

Transparentnosti verejnej správy v územnej samospráve a tým i zvyšovaniu účinnosti a efektívnosti hospodárenia prispieva i povinné zverejňovanie informácií, povinné verejné obstarávanie tovarov a služieb, informatizácia územnej samosprávy, sledovanie účinnosti čerpania finančných zdrojov stratégiou MF SR „Hodnota za peniaze“.

Najvyšší kontrolný úrad SR (ďalej v texte NKÚ SR) vypracoval stanovisko k štátnemu rozpočtu. Ekonomika štátu prežíva dobré ekonomické časy vďaka produkcii automobilového priemyslu, spotrebe domácnosti, rastu zamestnanosti a tým i vyššieho výberu daní a v roku 2018 by mala medziročne vzrásť o 4,2 %. Schodok SR je naplánovaný na úrovni 0,83 % HDP a predstavuje upustenie od cieľa na úrovni 0,44 % HDP, znamená zvyšovanie dlhu štátu a oddialenie vyrovnaného rozpočtového hospodárenia. **Riziko SR predstavujú neisté investície, ktorých vývoj nie je stabilný** a to z dôvodu **senzitívnej reakcie na čerpanie EÚ fondov**. SR predpokladá zníženie výdavkov celkom o 8,2 %, z toho v bežných výdavkoch je rozpočtované viazanie iba o 0,01 %. **Bežné výdavky nekryjú zásadné položky rozpočtu, najmä mzdové výdavky, financovanie e-governmentu a IT systémov zaobstaraných z prostriedkov EÚ, opravu a údržbu budov, obnovu technického zabezpečenia činnosti verejnej správy a iné**, čo bude mať do budúcnosti dopad na výdavky SR. Výsledok hospodárenia za rok 2018 bude mať zásadný vplyv na prerozdeľované finančné zdroje do roku 2020, čo predstavuje potencionálne riziko s potrebou tvorby „finančnej rezervy“ na zmluvné projekty SR a EK (korekcie EK).

Riziká udržateľnosti hospodárenia štátu a tým i územnej samosprávy vyplývajú z nerovnováhy medzi verejnými príjmami a výdavkami. Konsolidácia zdrojov má nepriaznivý vplyv na hospodársky rast, pozornosť je potrebné upriamiť na zvýšenie výberu daní, daňovú disciplínu, efektívnosť verejnej správy a posilnenie auditov. V oblasti vzdelávania je

nevyhnutné zamerať sa okrem zvyšovania plátov zamestnancov v školstve, (od r.2015 rast o 28,7 % oproti platom v hospodárstve) i na kvalitu predprimárneho a primárneho vzdelávania.

Rizikami SR je udržateľnosť verejných financií, veková štruktúra obyvateľov, demografická skladba, podiel národnostných menšín, podiel obyvateľov zo znevýhodneného sociálneho prostredia. Integrácia menšiny Rómov do spoločnosti, ktorá predstavuje 9 % obyvateľov SR, predstavuje výzvu v oblasti vzdelávania, zamestnanosti, bývania a tým i ďalšieho rastu hospodárstva.

ŠR očakáva zlepšenie hospodárenia územnej samosprávy, kumuláciu cash flow na zabezpečenie rastu aktív a zníženie štátneho dlhu a zapojenie peňažných fondov obcí na plnenie investičných zámerov. Prognózy naplnenia príjmov, valorizácia výdavkov a ich viazanie sú rizikami rozpočtového procesu a preto je nevyhnutné počítať s nepriaznivým vývojom a mať prijaté opatrenia na eliminovanie dopadov na rozpočtové hospodárenie.

Stanovisko ZMOS-u k ŠR na roky 2018 až 2020 konštatuje, že na konsolidácii a udržateľnosti verejných financií sa podieľajú aj územné samosprávy. V ŠR nedošlo k zrealizovaniu výšky rozpočtovaných prebytkov územnej samosprávy a k určeniu ich podielu na schodku ŠR. **ZMOS žiada dofinancovať** v roku 2018 o 15 % a v roku 2019 o 10 % **krytie výdavkov na prenesený výkon štátnej správy** na obce. Obce sa nestotožnili s vyrubovaním miestneho poplatku za rozvoj. Zmenou zákona č.595/2003 Z.z.o dani z príjmov sa navrhuje zavedenie nezdaniteľnej časti základu dane na kúpeľníctvo, daňového bonusu na úroky pri úveroch na bývanie, čo bude mať vplyv na znižovanie plnenia dane z príjmov fyzických osôb, z výnosu ktorej je financovaná územná samospráva. ZMOS sa zaoberala i Konceptiou **odmeňovania zamestnancov pri výkone práce vo verejnom záujme**, vyporiadaním vlastníctva k pozemkom pod existujúcimi stavbami obcí (miestne komunikácie), problematikou poplatkov za odvádzanie zrážkových vôd i statusom starostov. Rozpočty samospráv sú podhodnotené najmä z oblasti miezd a investícií.

Mesto dodržalo pri zostavovaní rozpočtu § 4 ods. 6 zákona č.523/2004 Z.z. a článok 9 ods. 1 ústavného zákona č.493/2011 Z.z.. Rozpočtovníctvo verejnej správy je potrebné konsolidovať a zastaviť zvyšovanie verejného dlhu viazaním bežných výdavkov aplikáciou európskych pravidiel v samospráve. ŠR v samospráve počíta so šetrením na investíciách, čím dochádza k presunu výdavkov do budúcnosti a opatrenie núti samosprávy zapájať vlastné zdroje. V samospráve ŠR počíta s prebytkovým hospodárením a viazaním výdavkov, obce nemajú na zabezpečenie funkcií dostatočné príjmy a z legislatívnych zmien a tvorby ŠR jednoznačne vyplýva tlak na vznik verejnoprospešných partnerstiev a participáciu na správe vecí verejných, napr. spolufinancovanie sociálnych vecí, školstva, verejného poriadku a iné, čo vyvíja tlak na zodpovednosť za realizáciu a udržateľnosť.

C/ Tvorba návrhu rozpočtu mesta Levoča na roky 2018 až 2020

C/ 1.1. Návrh rozpočtu mesta Levoča na roky 2018 až 2020

Mesto v nadväznosti na zákon o ŠR na rok 2018, VZN mesta, očakávanej skutočnosti na rok 2017 a požiadaviek na rok 2018 spracovalo návrh rozpočtu na roky 2018 až 2020.

Rozpočet mesta na rok 2018, ktorým sa riadi financovanie úloh a funkcií mesta je zároveň súčasťou rozpočtu verejnej správy. Rozpočet vyjadruje samostatnosť mesta vo veciach hospodárenia v rámci verejnej správy a zodpovednosť orgánov samosprávy pri spravovaní vlastných príjmov, majetku a čerpaní výdavkov.

Hlavná kontrolórka pri spracovaní stanoviska vychádzala z predloženého návrhu rozpočtu na roky 2018 až 2020, ktorý bol spracovaný na základe analýzy, prognózy vývoja príjmov,

potrieb a požiadaviek na zabezpečenie činnosti mesta. **Návrh rozpočtu objektívne hodnotí vlastnú výkonnosť mesta a jeho možnosti v oblasti naplnenia príjmov a čerpania výdavkov,** je zostavený podľa stanovenej štruktúry a v súlade s rozpočtovými pravidlami, garantuje plnenie funkcií mesta a bol zverejnený na úradnej tabuli mesta.

Návrh rozpočtu mesta Levoča na roky 2018 až 2020 je spracovaný v súlade s § 9 ods.1 zákona č.583/2004 Z.z. v členení na skutočnosť za roky 2015, 2016 schválený rozpočet na rok 2017, očakávanú skutočnosť roku 2016, návrh rozpočtu na rok 2018, 2019 a 2020. Rozpočet na rok 2017 je záväzný, rozpočty na nasledujúce roky majú orientačný charakter.

Návrh rozpočtu je zostavený v súlade s § 10 ods.3 zákona č. 583/2004 Z.z., vnútorne sa člení na bežný rozpočet /bežné príjmy a bežné výdavky/, kapitálový rozpočet /kapitálové príjmy a kapitálové výdavky/ a finančné operácie.

Návrh rozpočtu je zostavený v súlade s § 10 ods. 4 zákona č. 583/2004 Z.z. na úrovni hlavnej kategórie ekonomickej klasifikácie rozpočtovej klasifikácie, je spracovaný podľa programov, zámerov a cieľov obce, v nadväznosti na § 10 ods. 5 cit. zákona je predložený v členení podľa rozpočtovej klasifikácie a v nadväznosti na § 10 ods.6 cit. zákona obsahuje aj údaje o finančných operáciách.

Návrh rozpočtu na roky 2018 až 2020, v členení podľa § 10 ods.3 a § 10 ods.7 zákona č.583/2004 Z.z.:

	Skutočnosť 2016	Predpoklad 2017	Návrh 2018	Index rastu
Bežné príjmy	10784512	10638416	11159571	1,05
Bežné výdavky	9695081	10142244	10577990	1,04
Hospodárenie: prebytok	+1089430	+ 496172	+581581	
Kapitálové príjmy	935536	1519663	1241596	0,82
Kapitálové výdavky	1348819	2822947	2089259	0,74
Hospodárenie: schodok	- 413282	- 1303284	- 847663	
Finančné operácie príjmové	2492134	1569027	731082	0,47
Finančné operácie výdavkové	2548754	414000	465000	1,12
Krytie VH finančnými op.	- 56620	1155027	266082	
Hospodárenie celkom po započítaní fin.operácií	+ 619528	+ 347915	0	

Návrh rozpočtu na strane príjmov vychádza z predpokladaného výnosu podielových daní, obsahuje finančné vzťahy k fyzickým osobám a právnickým osobám zapojeným na rozpočet mesta, zapracované finančné operácie, príjmy a výdavky vyplývajúce z VZN, transfery na prenesený výkon štátnej správy, príjmy a výdavky rozpočtových organizácií a príspevkových organizácií v priamej zriaďovateľskej pôsobnosti mesta a finančné vzťahy k obchodným spoločnostiam, ktorých zriaďovateľom je mesto.

Návrh rozpočtu mesta na rok 2018 je zostavený ako vyrovnaný. Bežný rozpočet na rok 2018 je prebytkový v objeme 582 tis. €, kapitálový rozpočet je schodkový vo výške 848 tis. €, výsledok finančných operácií predstavuje krytie výdavkov v objeme 266 tis. €.

Návrh rozpočtu bol tvorený na základe platnej legislatívy v nadväznosti na záväzky k EÚ, dlhovej brzde, štátnemu rozpočtu, VZN, zmlúv k 1.1.2018 s členením na plnenie zákonných povinností samosprávy (financovanie prenesených a originálnych kompetencií mesta) **a jej možnosti vo verejnom záujme spolufinancovať aj iné vyhradené činnosti** a služby (kultúra, šport, verejná doprava, sociálne služby a pod). V návrhu rozpočtu na rok 2018 sú výdavky na financovanie činností, ktoré je mesto povinné zabezpečovať, najmä hospodárenie s vlastným majetkom (napr.opravy a údržba budov, miestnych chodníkov a komunikácií a pod.). Z tohto dôvodu je nevyhnutné postupovať v súlade so

zákonom č.369/1990 Zb. a zákonom č.138/1991 Zb., hospodáriť s majetkom obce v prospech rozvoja obce a jej obyvateľov, majetok zveľaďovať, chrániť a zhodnocovať.

Mesto Levoča na rok 2018 rozpočtuje splátky úverov v plnej, zmluvnej výške v objeme 1140 tis.€, v obrate ktorých je zahrnutá i splátka preklenovacieho úveru na úhradu výdavkov, refinancovaných z projektov EÚ a ŠR.

V roku 2015 a 2016 došlo k zmenám VZN a úpravám cenníkov s vplyvom aj na príjmy v roku 2018. V oblasti výdavkov dochádza ku konsolidácii výdavkov školskej správy na úseku originálnych kompetencií, v sociálnej oblasti, TKO v nadväznosti na zmenu zhodnocovania, zefektívnenia verejného osvetlenia a zníženia energetickej náročnosti budov. Osobitnú pozornosť je potrebné venovať zriadeným obchodným spoločnostiam, ktorých 100 % zriaďovateľom je mesto Levoča a ktoré hospodária s verejnými prostriedkami a podliehajú verejnej kontrole. Lesy mesta Levoča s.r.o., aj napriek znižovaniu výnosov zabezpečujú obnovu mestských lesov a zveľaďujú majetok mesta. V činnosti Stavebnej prevádzkarne s.r.o., došlo v roku 2017 ku konsolidácii s zvýšením výkonnosti. V nadväznosti na zistenia z kontroly je potrebné venovať pozornosť prehodnoteniu majetkového vkladu a nájomného vzťahu vo VŠNP Levoča a.s. a pozitívne komparatívne výhody pomenovať a premietnuť ich do rozpočtu.

C/ 1.2. Návrh rozpočtu príjmov mesta Levoča na rok 2018 až 2020

Plnenie príjmov rozpočtu mesta na rok 2018 v objeme 11 159 tis. € je stanovené analýzou príjmových možností mesta.

Výnos dane z príjmov poukázaný územnej samospráve je rozpočtovaný v zmysle zákona, výhľadovej prognózy a princípu opatrnosti v objeme 6 128 tis.€, predstavuje nárast o 5 % oproti roku 2017. **Výnos predstavuje 54,91 % podiel príjmov návrhu bežného rozpočtu a tvorí základnú zložku daňových príjmov mesta.** Navýšené podielové dane sú určené na valorizáciu platov v školstve a verejnej správe a na zabezpečenie e-Governmentu. V roku 2018 dochádza k zmene financovania na úseku školstva - normatívov na školské kluby detí podľa skutočnej zapísaných žiakov.

Daňové príjmy, ustanovené v súlade so zákonom č.582/2004 Z.z., predstavujú dane z majetku sú v objeme 458 tis.€, ostatné miestne dane a poplatky 423 tis. € ktoré s ohľadom na ich likviditu zohľadňujú úhrady pohľadávok po lehote splatnosti.

Príjem mesta Levoča v oblasti nedaňových príjmov je rozpočtovaný v objeme 1 257 tis.€/príjmy z podnikania, z vlastníctva majetku, správne a iné poplatky, a iné nedaňové príjmy/, vychádza z VZN, cenníkov a zmlúv účinných k 1.1.2018.

Rozpočet na strane plnenia bežných príjmov mesta je navrhovaný reálne, na princípoch opatrnosti, zohľadňuje ich vývoj v nadväznosti na zverejnené prognózy a predvída riziká ich naplnenia napr. na úseku miestnych daní a poplatkov.

Mesto s cieľom dodržania zmluvných záväzkov i zvýšenia vlastných príjmov rokuje o ďalšom **napĺňaní HPZ**. Finančnú rezervu predstavuje možnosť prehodnotenia prenechania majetku mesta, odplaty vyjadriť všeobecnou trhovou hodnotou a zohľadniť infláciu. Zvýhodnené prenechanie majetku mesta realizovať cez inštitút transferového ocenenia a poskytnutia dotácií len vo verejnom záujme.

S prenosom kompetencií úloh štátu na obce nedochádza k ich finančnému krytiu, transfery na prenesený výkon štátnej správy sú v návrhu rozpočtu mesta na rok 2018 v objeme 2 893 tis. €, z toho až 2 344 tis. € t.j. 76,58 % predstavuje transfer na školstvo. Mesto finančne dofinancúva prenesený výkon štátnej správy.

Mesto Levoča na rok 2018 rozpočtuje kapitálové príjmy vo výške 1 242 tis. €, z toho prijaté kapitálové granty a transfery predstavujú 1 092 tis. € /obnova kultúrnych pamiatok,

MŠ Haina/ a príjmy z predaja pozemkov a stavieb 150 tis. €. Mesto ku dňu zostavenia návrhu rozpočtu nedisponuje inými kapitálovými príjmami.

Finančné operácie na strane príjmov vo výške 731 tis. € predstavujú zapojenie fondov mesta a čerpanie dlhodobého úveru v objeme 265 tis.€ na financovanie investičnej akcie Štúrova ulica a dofinancovanie opravy MŠ Haina.

Hlavná kontrolórka mesta sa oboznámila s **návrhom rozpočtu na strane naplnenia príjmov**, ktorý vychádza z východísk, prepočtov a prognóz na rok 2018 a **zohľadňuje princíp opatrnosti a uistenia o naplnení príjmovej časti rozpočtu.**

C/ 1.3. Návrh rozpočtu výdavkov mesta Levoča na rok 2018

Rozpočet bežných výdavkov na rok 2018 bol spracovaný v členení na úhradu nákladov preneseného výkonu štátnej správy a financovanie výdavkov na zabezpečenie samosprávnych pôsobností mesta, činností rozpočtových a príspevkových organizácií zriadených mestom, výdavky spojené so správou mesta, správou a údržbou majetku mesta. V rozpočte mesta boli vyčlenené finančné prostriedky na dotácie pre neštátne školy a školské zariadenia.

Pri spracovaní návrhu rozpočtu čerpania výdavkov mesta na rok 2018 predkladateľ vychádzal z požiadaviek MsÚ, príspevkových a rozpočtových organizácií, žiadostí zriaďovateľov škôl, žiadostí o poskytnutie dotácií a uzavretých zmluvných vzťahov. Návrh výdavkov bežného rozpočtu je spracovaný podľa funkčnej klasifikácie, vecne vymedzený v návrhu programov, zohľadňuje financovanie zákonom taxatívne určených povinností, výdavky boli prehodnotené vo všetkých kapitolách a ich položkách.

Bežné výdavky mesta sú na rok 2018 rozpočtované v objeme 10 578 tis. € a predstavujú nárast oproti roku 2017 o 4 %. Navýšenie výdavkov je zaznamenané v oblasti povinností zavádzania e-Governmentu, 6 % zvyšovania plátov v školstve, 4,8 % zvyšovania plátov zamestnancov verejnej správy, dofinancovania preneseného výkonu štátnej správy.

ŠR počíta so zvyšovaním plátov ale i počtov zamestnancov územnej verejnej samosprávy z dôvodu elektronizácie úradu a počíta so zvyšovaním plátov v školstve ale zároveň so znižovaním počtu zamestnancov v školstve. Revízia výdavkov na mzdy a platy sa týka 234 tisíc zamestnancov územných samospráv, základným cieľom bude identifikácia opatrení, vedúcich k zvyšovaniu efektivity využívania ľudských zdrojov. Je povinnosťou štátu i obcí zabezpečiť riadny chod inštitúcii a ich spoľahlivý výkon. Revízia zamestnanosti a odmeňovania sa zameria na zhodnotenie adekvátnosti počtu zamestnancov, výšky a štruktúry ich odmeňovania a produktivity práce, čo si vyžiada podrobný kompetenčný a mzdový audit.

Na rozpočtovanú výšku výdavkov do budúca má vplyv i zvyšovanie zakontraktovaných energetických komodít, predovšetkým plynu a tepla. Celková odhadovaná miera inflácia do konca roka je predpokladaná vo výške 2 %.

Na vývoj bežných výdavkov a ich výšku má vplyv i dlh mesta a splatné čiastky istín úverov. V rámci prognózovaných investícií do oblasti miestnej infraštruktúry a dopravy cez OP Integrovaná infraštruktúra a Nástroj pre spájanie Európy a Rámcového úveru od Rozvojovej banky Európy na spolufinancovanie projektov Partnerskej dohody sa do roku 2020 vytvára možnosť i pre územnú samosprávu prevziať úver od Európskej investičnej banky do financovanie týchto oblastí, čo bude mať vplyv na dlhovú službu a hospodárenie.

V roku 2018 je v rozpočtovom procese kladení dôraz na aplikovanie programu "Hodnota za peniaze", čo si vyžaduje pravidelné a systematické hodnotenie efektívnosti a účinnosti verejných zdrojov, so zameraním najmä na dopravu, informatizáciu, sociálne služby, školstvo, čo má do týchto oblastí už v roku 2018 priniesť 8,6 % HDP.

V návrhu rozpočtu na rok 2018 je **rozpočtovaný prebytok bežného hospodárenia tak, aby vytvoril dostatočné zdroje na splácanie úverov.** Mesto tvorí i vlastné disponibilné zdroje, určené ako rezervu na mimoriadne situácie a ďalší rozvoj.

Z dôvodu **zmien na úseku originálnych kompetencií školstva**, poklesu detí a žiakov a ich migrácie dochádza aj k poklesu príjmov účelovo určených z podielových daní, čo si urgentne vyžaduje nové riešenia, opatrenia a spôsoby financovania školstva, pretože systém negeneruje dostatočné zdroje na prevádzku škôl a školských zariadení a už vôbec nepočíta s obnovou, investíciami a modernizáciou majetku mesta v správe škôl. Štát tvorbou legislatívy prenáša časť finančného zaťaženia a tým aj zodpovednosti na konečného prijímateľa služby, poskytovanej aj na úseku školstva. Na rok 2018 sú rozpočtované bežné výdavky na úseku školstva v objeme 5 712 tis.€, kapitálové výdavky v objeme 639 tis.€ na dofinancovanie rekonštrukcie MŠ Haina a vybavenie odborných učební. Od roku 2019 sú v ŠR plánované zmeny financovania regionálneho školstva, ktoré budú zohľadňovať náklady škôl na platy učiteľov, pretože v dôsledku negatívneho demografického vývoja a poklesu žiakov je sieť základných škôl menej efektívna a nemotivuje k spájaniu menších škôl a výsledkom tohto javu je fragmentácia verejnej správy /i malé obce sú zriaďovateľom škôl/ a zavedenie školských autobusov.

V zmysle § 7 ods.2 a 4 zákona č.583/2004 Z.z. a VZN mesta č.22/2015 mesto vyčlenilo na príslušný rok aj finančné prostriedky na **poskytnutie dotácií** na kultúru v objeme 14 tis. €, šport a záujmovú činnosť v objeme 40 tis. € a 57 tis. € na poskytnutie športovísk. Poskytnutím dotácie v zmysle § 4 ods.3 písm.h/ zákona č.369/1990 Zb. a § 7 ods.6 zákona č.583/2004 Z.z. ich poskytnutím nemožno zvýšiť celkový dlh mesta.

Samospráva vykonala **revíziu úverových zmlúv** a ich refinancovanie so zapracovaním fixných pravidelných splátok istín úverov. Na rok 2018 sú rozpočtované úroky bankám v objeme 75 tis.€

V návrhu rozpočtu na rok 2018 je pre TSML rozpočtovaný transfér o 50 tis. € viac na opravy a údržbu miestnych komunikácií a 30 tis.€ na verejné osvetlenie.

Prehodnocovaním návrhu výdavkov rozpočtu na rok 2018 je potrebné hľadať rezervy a prijímať opatrenia na zabezpečenie vyrovnaného rozpočtového hospodárenia mesta najmä v oblasti vymáhania pohľadávok, financovania školstva, sociálnych vecí, cestovný ruch, podporu kultúry a športu, TKO PO, služieb v doprave, MsP a iné.

Opätovne v rozpočte mesta nie je finančne vyjadrená poskytovaná pomoc VŠNP Levoča a.s. vo forme zvýhodneného nájmu nehnuteľností, pričom obchodná spoločnosť sa zmluvne recipročne zaviazala poskytovať zdravotnícke služby a udržať zamestnanosť.

Návrh kapitálového rozpočtu výdavkov na rok 2018 je vo výške 2 089 tis.€ a predstavuje realizovanie investícií na obstaranie serveru, projektová dokumentácia, obnovu pamiatok, rekonštrukciu Košickej brány, spolufinancovanie obnovy Baziliky sv.Jakuba, Štúrova ulica, miestne komunikácie a chodníky, rekonštrukcia MŠ G.Haina a vybavenie učební základných škôl /podrobne v rozpočte a správe k rozpočtu/.

Kapitálový rozpočet je zostavený ako schodkový v objeme 847 tis.€, ktorý je krytý prijatými grantami, prebytkom hospodárenia bežného roku, mimorozpočtovými zdrojmi a dlhodobým úverom na dofinancovanie rekonštrukcie Štúrovej ulice a MŠ G.Haina.

Čerpanie výdavkov na investície má byť v súlade s PHSR a jeho Akčným plánom. Investície je nevyhnutné realizovať na základe priorít, harmonogramu a možností financovania, tak aby zámery navzájom nekolidovali či už personálne, časovo alebo finančne.

Súčasťou návrhu rozpočtu sú aj výdavky na finančné operácie v objeme 465 tis.€, ktoré budú použité na úhradu splátok istín dlhodobých úverov a úverov ŠFRB

C/ 1.4. Programový rozpočet mesta Levoča na rok 2018

V zmysle § 4 ods.5 zákona č.583/2004 Z.z. rozpočet mesta musí obsahovať aj zámery a ciele, tzv.programový rozpočet, ktorý obsahuje programy a zodpovednosť za jeho plnenie a čerpanie, posilňuje zodpovednosť za nakladanie s verejnými prostriedkami, poskytuje potrebné informácie o výdavkoch a zmysel použitia zdrojov pri naplňaní zámerov a cieľov.

Návrh rozpočtu na rok 2018 bol zostavený ako programový t.j. zdôrazňujúci vzťah medzi rozpočtovými výdavkami, očakávanými výstupmi a výsledkami realizovaných programov, obsahuje 14 programov, ktorých súčasťou sú podprogramy spracované na projekty.

C/1.5. Dlhová služba

V oblasti výdavkových finančných operácií v roku 2018 predstavujú rozpočtované splátky istín úverov, hradených z prebytku hospodárenia bežného rozpočtu objem 465 tis. €, z toho dlhodobé úvery 376 tis. €, splátky ŠFRB 74 tis. € a dodávateľský úver na auto 14 tis. € a znamenajú viazanie voľných disponibilných zdrojov v minulosti použitých na rozvoj mesta. Splátky úrokov z úveru sú hradené z bežných výdavkov.

V návrhu rozpočtu na rok 2018 je vo finančných operáciách zohľadnené čerpanie dlhodobého úveru v objeme 264 297,- na spoluúčasť mesta k projektu rekonštrukcia MŠ Haina, pričom návratnosť tejto investície bude z dosiahnutých úspor tepla.

Predpokladaná úverová zadlženosť mesta na rok 2018 je rozpočtovaná na úroveň 25,08 % bežných príjmov minulého roku, v prepočte sú zohľadňované aj bežné príjmy na financovanie preneseného výkonu štátnej správy, z ktorých nie je možné financovať splácanie istín. Úroková zadlženosť mesta na rok 2018 predstavuje 11,42 %. V roku 2018 je rozpočtované čerpanie preklenovacieho úveru na krytie výdavkov, financovaných z projektov EÚ MŠ G. Haina, ktorý síce nevstupuje do dlhovej služby, ale má vplyv na úrokovú zadlženosť.

Mesto Levoča plní ukazovatele dlhovej služby, ustanovené v § 17 zákona č.583/2004 Z.z. Podrobný vývoj dlhovej služby od r.2016-2020 a zostatky poskytnutých úverov sú súčasťou predloženého rozpočtu a predkladacej správy. Ďalšie zvyšovanie úverovej zadlženosti mesta sprevádza viazanie budúcich príjmov na splátky istín a úrokov z úveru, čo determinuje výsledky hospodárenia mesta do budúcnosti.

C/ 1.6. Rozpočet Mestského kultúrneho strediska v Levoči

V oblasti financovania kultúry v meste je rozpočtovaný transfer MsKS 346 tis. €, prioritne na krytie výdavkov budú zapojené vlastné príjmy MsKS. Základnou činnosťou MsKS je poskytovanie služieb v oblasti kultúry, prevádzkovať strediska a zabezpečiť správu zvereného majetku, rozpočtované výdavky MsKS sú na hranici zabezpečenia nevyhnutných prevádzkových nákladov bez tvorby zdrojov na opravu a údržbu majetku.

C/ 1.7. Rozpočet Technických služieb mesta Levoča

V oblasti financovania činnosti TSML transfer mesta pre príspevkovú organizáciu predstavuje 1 351 tis.€ a poukazovaná dotácia na prevádzku športovísk 57 tis. Mesto disponuje mimorozpočtovým fondom na rozvoj, ktorý bol sčasti naplnený i z prebytku hospodárenia TSML a to najmä dosiahnutia úspor na personálnom poddimenzovaní organizácie. Mesto v roku 2018 vyčlenilo vyšší príspevok o 50 tis.€ na opravu miestnych komunikácií a 30 tis.€ na rozširovanie verejného osvetlenia. Organizácia modernizuje a obstaráva majetok, slúžiaci na zabezpečenie povinností, vyplývajúcich samospráve zo zákona.

C/ 1.8. Rozpočty rozpočtových organizácií mesta – školy a školské zariadenia

Vzhľadom na skutočnosť, že rozpočty jednotlivých škôl a školských zariadení sú prostredníctvom prijatých transferov zo štátneho rozpočtu či už na výkon prenesených alebo originálnych kompetencií priamo napojené na rozpočet mesta, prostredníctvom kapitoly školstva dochádza k presunu finančných prostriedkov na jednotlivé školy na základe ročne ustanovenej výšky platieb podľa schváleného VZN mesta s prihliadnutím na špecifiká jednotlivých zariadení. V kapitole školstvo je rozpočtovaný bežný výdavok v objeme 5 712 tis.€ a kapitálový výdavok v objeme 639 tis.€.

Z Á V E R

Návrh rozpočtu mesta Levoča na rok 2018 až 2020 je zostavený na princípe opatrnosti, v požadovanej štruktúre, vychádza z ukazovateľov, prepočtov, východísk SR, prognóz, právneho poriadku a zapracovaním VZN mesta a cenníkov, účinných od 1.1.2018.

Návrh rozpočtu mesta Levoča na rok 2018 bol spracovaný a zverejnený dňa 30.11.2017. Odborné stanovisko hlavnej kontrolórky mesta k návrhu rozpočtu na rok 2018 bolo spracované na základe § 18 f, ods.1 písm.c/ zákona č. 369/1990 Zb.z.

Pri spracovaní odborného stanoviska k návrhu rozpočtu mesta na rok 2018 hlavná kontrolórka posúdila spracovaný návrh z hľadiska legality, súladu so schválenou metodikou tvorby, výkazníctva a z hľadiska legitimacy t.j. kompetencií mesta, úloh, pôsobnosti a právomoci štatutárov mesta pri rozhodovaní o nakladaní s prostriedkami a majetkom obce.

Hlavná kontrolórka mesta Levoča nezistila žiadne pochybenia a porušenia platných právnych noriem pri zostavovaní návrhu rozpočtu mesta na rok 2018, nevyvodzuje zásadné pripomienky k procesu tvorby rozpočtu a oprávnenosti výdavkov.

Odporúčania hlavnej kontrolórky mesta zohľadnené v odbornom stanovisku majú odporúčací charakter, nie sú pre exekutívu mesta právne záväzné i keď sú navrhované v konzekvenciách eliminovania možného budúceho rizika plnenia príjmov a čerpania výdavkov samosprávy.

Hlavná kontrolórka mesta Levoča odporúča Mestskému zastupiteľstvu v Levoči :

- **schváliť návrh rozpočtu mesta Levoča na rok 2018**
- **návrh rozpočtu mesta Levoča na roky 2019 až 2020 zobrať na vedomie.**

V Levoči, dňa 8.12.2017

Mgr. Dana Rusnáčiková
Hlavná kontrolórka